

REFERAT

223

1209
122

CENTRALA EVREILOR DIN ROMANIA,
SECRETARIATUL GENERAL

București, Str. Dr. Burghilea No. 3
Circulara No. 23150 din 6 Octombrie 1943

către

Toate Oficiile Județene din Vechiul Regat,
Ardeal și Banat

Ne veți trimite de urgență, tabele nominale de toți evrei născuți în județul Dvs., care în momentul evacuărilor de evrei din Bucovina și Basarabia, se aflau în aceste provincii, indiferent timpul de când domiciliau.

Tabelele vor cuprinde următoarele date:

- 1) Numele și Pronumele
- 2) Data și locul nașterii
- 3) Localitatea din care a fost evacuat
- 4) Data stabilirii în localitatea din care a fost evacuat.
- 5) Numele și pronumele soților și copiilor respectivi.
- 6) Localitatea unde se află astăzi.

Pentru fiecare din aceștia, ne veți procura și trimite actele doveditoare apartenenței la vre-una din localitățile din județul Dvs. (act de naștere în extras sau copie legalizată, nu fotocopie.)

Președinte
Dr. N. Gingold

Astăzi s'a întors din Transnistria, venind din Golta, dl. Aladar Brauch, care a fost deportat în toamna anului trecut, împreună cu soția și fiul său, din cauză că acesta din urmă a fost infrector la legea muncii obligatorii.

Am stat astăzi îndelung de vorbă cu dl. Brauch, care a făcut parte tot timpul din comitetul evreesc al județului Golta. Va fi locul de a reveni pe larg asupra celor spuse de dl. Brauch.

De extremă urgență este însă următoarea comunicare:

Acum 4 zile a sosit la Legiunea de Jandarmi Golta, ordinul ca toți evreii trimiși pentru infrecțiuni la legea M.O. să fie eliberați și să li se permită plecarea la domiciliile lor, împreună cu familiile.

Dispoziția dată este ca transportul să se facă pe cheltuiala personală a celor deportați.

După indicațiunile d-lui Brauch, toți deportații din această categorie s'ar afla în județul Golta, iar numărul persoanelor care urmează să se întorcă, din acel județ, ar fi de circa 350 (în total ar fi murit acolo din cei circa 470 trimiși, vreo 80 de persoane).

Situația gravă constă în aceea că dintre acești 350 de oameni, numai circa 50 au cu ce-și plăti drumul, restul fiind total lipsiți de mijloace. Cei cari au bani, pleacă în cursul zilelor de azi și mâine.

Domnul Brauch a fost eliberat cel dintâi, primind Dovada de eliberare No. 1 (depe care alăturăm copie) toamă cu scopul de a lua contact cu Centrala, în vederea procurării posibilităților de transport.

Dl. Brauch a plătit pentru drumul Golta-Tighina 65 RKKS. de persoană, iar parcursul Tighina-București costă circa 3000 de lei de persoană.

Nu toți pleacă însă la București, deoarece cam 180 de persoane au venit din alte diferite părți ale Țării.

Pentru cea nevoieși trebuie îngrijit și de hrană pentru drum, iar foarte mulți sunt lipsiți și de cea mai rudimentară îmbrăcăminte.

Dl. Brauch a propus:

1) Să se telegraficeze imediat Legiunii de Jandarmi Golta ca să trimită oamenii până la Tighina, în vagoane de marfă, eliberând o fose de drum colectivă, iar dacă aceasta nu este posibil, atunci să se plătească costul transportului din banii comitetului, trimiși către Comisiunea de Ajutorare, urmând ca noi să-i trimitem scopurile.

2) Intrucât lei nu se pot trimite în Transnistria, iar costul transportului dela Tighina spre Țară trebuie plătit în lei, să vizăm telegrafic aceiași Legiune de Jandarmi ca să trimis la Tighina la Banca Românească, o sumă de Lei 1.000.000.- la dispoziția d-lui Alfred Folender, președintele comitetului dela Golta, pentru achitarea acestor cheltuieli de transport și a hranei necesare.

X X
r

Intrucât Comisiunea de Ajutorare a ținut tocmai ședință, s'a hotărât:

a) s se comunice cele de mai sus domnului Președinte al Centralei, cu rugămintea de a aprecia dacă nu este cazul de a se interveni pe lângă Ministerul de Interne, în scopul ca transportarea la domiciliile lor a celor eliberați să se facă cât mai curând posibil, urmând ca în cazul când domnul Ministru de Interne este de părere ca să se plătească costul transportului de către aceștia, atunci Centrala își ia obligațiunea de a achita suma convenită.

b) Dacă din orice cauză aceasta nu se poate, sau durata formalităților ar fi prea lungă, atunci să se acrediteze la Banca Românească din Tighina, pe dl. Alfred Follender, președintele Comitetului dela Golta, pentru suma de:

Lei 1.000.000.- cu destinația de a plăti costul transportului Tighina-București sau orice alte localități.

Deasemenea se va cumpăra hrana necesară.

c) In orice caz este necesar concomitent ca un delegat al C.E.R. să plece la Tighina, cel mai important punct de trecere, pentru organizarea asistenței.

d) Mai trebuie îngrijit din vreme în vederea organizării operei de ajutorare pentru categoriile a căror repatriere a fost aprobată.

Fred Șeraga

PROBLEMA READUCERII ÎN ȚARA A EVREILOR DEPORTAȚI

I. Numărul evreilor în 1940 și 1942

În 1940 trăiau în România 728.115 evrei din care n'au mai rămas în 1942 decât 272.409, cifră despre care Bukarester Tageblatt din 8 August 1942, declară că:

"Față de evaluările anterioare care se cifrau la vre-o 700.000 - 800.000 de evrei, numărul de azi apare mic."

În alt articol din același număr, același ziar scrie:

"Reducerea față de acest număr în timpul scurt, din vara anului 1940, este extraordinar de considerabilă"

II. Numărul evreilor deportați.

În Basarabia, Bucovina și Dorohoi trăiau în 1940 cca. 300.000 evrei din care 275.419 locuiau pe teritoriul ocupat de URSS. (Analele Institutului Statistic al României, 1942, Vol I. pag. 340-341) iar azi nu mai trăiesc decât 16.000 evrei în Bucovina (Bukarester Tageblatt din 8 August 1942) și 3.000 - 4.000 în Dorohoi, așa că nu se mai află pe aceste teritorii 280.000 locuitori evrei.

Bukarester Tageblatt din 8 August 1942 afirmă că au fost deportați 185.000 evrei, la care adăugându-se deportările de după 8 August 1942, am avea cca 190.000 - 200.000 deportați.

În ce privește restul până la 300.000 nu există date oficiale. Se știe însă că sub stăpânirea URSS un număr de evrei au fost deportați, iar la retragerea trupelor URSS un număr de evrei au fost luați sau au urmat aceste trupe.

III. Numărul evreilor cari supraviețuiesc.

Astăzi nu mai trăiesc în Transnistria decât cca. 78.000 deportați, așa că 122.000 adică 61% au murit în decurs de doi ani.

Acești 78.000 se compun din:

25.000 bărbați, cea mai mare parte trecuți de 50 ani,

33.000 femei și

20.000 copii de ambele sexe, sub 18 ani.

Procentul mai mare de femei se explică prin aceea că din Jud. Dorohoi s'au deportat femeile al căror soți se aflau la munci în alte județe din Regat. S'a spus femeilor că bărbații le vor urma. Femeile au luat copii de mână și au plecat numai cu cămașa pe ele. De aceea și cel mai mare procent de mortalitate l-au dat deportații din Dorohoi. Bărbații lor reintorși dela muncă au rămas în Dorohoi, iar femeile și copiii lor s'nt și azi încă în Transnistria.